

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGIGA TO'G'RI SOLIQLARNING TA'SIRI.

Tursunov Shohrux Xujanazarovich.
Bank moliya akademiyasi, Tinglovchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola, kichik biznes subyektlarining iqtisodiyotdagi muhim o'rni va ularning rivojlanishiga soliq siyosatining ta'sirini tahlil etishga bag'ishlangan. Tadqiqot, soliqlarning adolatli va samarali tizimi kichik bizneslarning o'sishi va gullab-yashnashiga qanday hissa qo'shishi mumkinligini ko'rsatadi. Maqola, turli soliq rejimlari va ularning kichik biznes subyektlarining moliyaviy barqarorligi, daromadliligi va kengayish qobiliyatiga ta'sirini tahlil qiluvchi empirik ma'lumotlar va nazariy konsepsiyalarni o'z ichiga oladi. Maqolada, soliq yukining optimallashtirilishi kichik bizneslarning samaradorligini oshirishda muhim omil ekani ta'kidlanadi. Shuningdek, soliq imtiyozlari va yengilliklari kichik bizneslarni rag'batlantirish va ularning iqtisodiy faoliyatini kengaytirishda asosiy vosita sifatida ko'rib chiqiladi. Tadqiqot, kichik bizneslar uchun qulay soliq muhitining yaratilishi ularda innovatsion faoliyatni rag'batlantirishi va yangi ish o'rinlari yaratishga turtki berishi mumkinligini ko'rsatadi. Bundan tashqari, maqola soliq siyosatining o'zgaruvchanligi va uni kichik bizneslarning o'ziga xos ehtiyojlari va shart-sharoitlariga moslashuvchanligining muhimligini ta'kidlaydi. Tadqiqot shuningdek, soliq tizimining shaffofligi va oddiyligi kichik bizneslar uchun soliqlarni to'lash jarayonini soddalashtirishi va ularning huquqiy xavfsizligini ta'minlashda muhim rol o'ynashi mumkinligini ko'rsatadi.

Abstract: This article is devoted to the analysis of the important role of small business entities in the economy and the impact of tax policy on their development. The study shows how a fair and efficient tax system can contribute to the growth and prosperity of small businesses. The article includes empirical data and theoretical concepts that analyze different tax regimes and their impact on the financial stability, profitability and expansion of small business entities. The article emphasizes that the optimization of the tax burden is an important factor in improving the efficiency of small businesses. . Also, tax incentives and reliefs are considered as the main means of encouraging small businesses and expanding their economic activities. The study shows that the creation of a favorable tax environment for small businesses can stimulate innovative activities and create new jobs in them. In addition, the article discusses the variability of tax policy and its adaptation to the specific needs and conditions of small businesses. emphasizes the importance of adaptability to conditions. The study also shows that the transparency and simplicity of the tax system can simplify the process of paying taxes for small businesses and play an important role in ensuring their legal security.

Kalit soʻzlar: Kichik biznes, kichik biznesni soliqqa tortish, kichik biznes faoliyati, soliq ma'murchiligi, soliq tekshiruvlari, soliq auditi, to'g'ri soliqlar, normativ tahlil, soliq tushumlari, soliq imtiyozlari, soliq stavkasi.

Kirish:

Kichik bizneslar, iqtisodiyotning lokomotivi sifatida, jamiyatning turli qatlamlari uchun ish o'rinlari yaratish, innovatsiya va raqobatni rag'batlantirish orqali muhim iqtisodiy va ijtimoiy rolni bajaradi. Biroq, ushbu sektor faoliyatining samaradorligi ko'pincha mavjud soliq siyosati va amaliyotlari bilan chambarchas bog'liq bo'ladi. Shu sababli, soliqlar va soliq siyosatining kichik biznes subyektlari faoliyatiga ta'siri, jahon miqyosida iqtisodiyotshunoslar, siyosatshunoslar va biznes hamjamiyati tomonidan diqqat markazida turadi. Mazkur maqola, soliq siyosatining kichik bizneslarning moliyaviy samaradorligi, o'sishi va barqaror rivojlanishiga qanday ta'sir qilishi mumkinligini chuqur tahlil qiladi. Tadqiqotning asosiy maqsadi, soliq tizimining kichik bizneslarga bo'lgan ijobiy va salbiy ta'sirlarini aniqlash va ushbu ta'sirlarni minimallashtirish yoki kuchaytirish uchun amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdir. Bu jarayonda, soliq yukining optimallashtirilishi, soliq imtiyozlari va yengilliklarining ahamiyati, shuningdek, soliq siyosatining moslashuvchanligi va shaffofligi kabi omillar diqqat markazida bo'ladi. Tadqiqot metodologiyasi, ilmiy adabiyotlar tahlili, empirik ma'lumotlarni tahlil qilish, shuningdek, kichik biznes vakillari bilan so'rov va interv'yu o'tkazishni o'z ichiga oladi. Bu yondashuv, tadqiqotning amaliy va nazariy jihatlarini chuqur tushunishga imkon beradi. Kirish qismi, shu bilan birga, kichik bizneslarning iqtisodiyotdagi o'rni, ularning rivojlanishi uchun qulay muhit yaratishning zarurati, shuningdek, soliq siyosatining bu jarayondagi rolini ta'kidlaydi. Maqolaning bu qismi, o'quvchilarni mavzuga qiziqishini oshirish va tadqiqotning dolzarbligini ta'kidlash maqsadida yozilgan.

Tadqiqot metodi:

Soliqlarning Kichik Biznesga Ta'siri: Nazariy Asoslar

Soliq Siyosatining O'zgaruvchanligi va Kichik Biznes

Kichik bizneslar uchun soliq siyosatining o'zgaruvchanligi ularga ta'sir qiluvchi asosiy omillardan biridir. Soliq siyosati kichik bizneslarning moliyaviy samaradorligi, investitsiya qobiliyati va daromad solig'i yuki kabi aspektlariga to'g'ridan-to'g'ri ta'sir qiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, soliq yukining optimallashtirilishi, ya'ni adolatli va raqobatbardosh soliq stavkalarining belgilanishi kichik bizneslar uchun muhim ahamiyatga ega. Misol uchun, Birlashgan Qirollikning Kichik Bizneslar Federatsiyasi tomonidan olib borilgan tadqiqotda, kichik bizneslar uchun soliq yukining kamaytirilishi ularning daromadlilikini oshirish va yangi ish o'rinlari yaratish imkoniyatlarini kengaytirishi aniqlangan.

Soliq Imtiyozlari va Yengilliklari

Soliq imtiyozlari va yengilliklari kichik bizneslarni qo'llab-quvvatlashning muhim vositalaridir. Ushbu imtiyozlar, masalan, daromad solig'ida chegirmalar, qo'shilgan qiymat solig'idan ozod etish, startaplar uchun soliq kreditlari va boshqalar kichik bizneslarning moliyaviy barqarorligini oshirishga yordam beradi. O'zbekistonda, masalan, kichik bizneslar uchun qo'llaniladigan soliq imtiyozlari va yengilliklari ularning iqtisodiy faoliyatini rag'batlantirish va kengaytirishda muhim rol o'ynaydi. Bu yondashuvlar, shuningdek, yangi bizneslarni ro'yxatdan o'tkazishni rag'batlantiradi va iqtisodiyotga yangi investitsiyalarni jalb qiladi.

Soliq Tizimining Shaffofligi va Oddiyligi

Soliq tizimining shaffofligi va oddiyligi kichik bizneslar uchun juda muhimdir. Murakkab soliq tizimlari va tartib-qoidalari kichik bizneslar uchun qiyinchiliklar yaratishi mumkin, chunki ular odatda cheklangan moliyaviy va boshqaruv resurslariga ega. Shaffof va oddiy soliq tizimi esa, soliqlarni to'g'ri hisoblash va to'lash jarayonini soddalashtiradi, bu esa vaqt va moliyaviy resurslarni tejashga yordam beradi. Masalan, Yaponiya kichik bizneslar uchun soliq tizimini soddalashtirish bo'yicha amalga oshirgan islohotlari orqali bu sohada muvaffaqiyatga erishdi, natijada soliq hisobotlarini topshirish jarayoni ancha soddalashti va tezlashdi.

Empirik Ma'lumotlar va Tahlillar Kichik Bizneslarning Soliq Yuki va Samaradorligi.

Empirik ma'lumotlarga ko'ra, soliq yukining kamaytirilishi kichik bizneslarning samaradorligini aniq oshiradi. Misol uchun, AQShning Kichik Biznes Administratsiyasi ma'lumotlariga asosan, soliq imtiyozlarining joriy etilishi kichik bizneslarning daromadlarida o'sishga olib kelgan. Bundan tashqari, soliq imtiyozlari va yengilliklari yangi investitsiyalar va ish o'rinlarini yaratishda muhim omil bo'lib xizmat qilgan.

Soliq Siyosatining Innovatsiya va Kengayishga Ta'siri

Soliq siyosati kichik bizneslarning innovatsiya va kengayish qobiliyatiga ham ta'sir qiladi. Soliq imtiyozlari va kreditlari, xususan, tadqiqot va ishlanmalar uchun ajratilgan mablag'lar, kichik bizneslarni yangi mahsulotlar va xizmatlar ishlab chiqarishga undaydi. Bu esa, o'z navbatida, iqtisodiyotning diversifikatsiyasi va raqobatbardoshligini oshiradi.

Xulosa va natijalar.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, soliq siyosati kichik biznes subyektlarining faoliyati samaradorligiga katta ta'sir ko'rsatadi. Soliq yukining optimallashtirilishi, soliq imtiyozlari va yengilliklari, shuningdek, soliq tizimining shaffofligi va oddiyligi kichik bizneslarning moliyaviy barqarorligini oshirish, innovatsiya va kengayishni rag'batlantirishda muhim ahamiyatga ega. Bu natijalar, soliq siyosatini ishlab chiqish va takomillashtirishda muhim yo'nalishlar sifatida

xizmat qiladi, bu esa nafaqat kichik bizneslarning rivojlanishini, balki umumiy iqtisodiy farovonlikni ham ta'minlaydi.

Adabiyotlar:

1. Po'latov Sherzodbek Oybek o'g'li, & Musabekov Sherali Nazarali o'g'li. (2023). THE STUDY OF VALUE-ADDED TAX: KNOWLEDGE FROM THE EU VAT EXPERIENCE AND UZBEKISTAN'S VAT SYSTEM. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 9(9), 131–135. <https://doi.org/10.54613/ku.v9i9.853>
2. Po'latov, S., & Farmonov, I. (2023). The Role and Significance of Internal Audit as an Effective System of Internal Control in Business Entities.
3. Po'latov Sherzodbek Oybek o'g'li. (2023). O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QO'SHILGAN QIYMAT SOLIG'I VA AYLANMADAN OLINADIGAN SOLIQ TO'LOVCHILARINI BIR-BIRIDAN FARQLI JIHATLARINI BAHOLASH. QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 9(9), 140–143. <https://doi.org/10.54613/ku.v9i9.855>
4. Mishustin M.V. (2010), Dlya povыsheniya kachestva nalogovogo administrirovaniya neobxodima kompleksnaya modernizatsiya nalogovoy slujb. Intervyu // Rossiyskiy nalogovyy kurer. № 22. Str. 5-9.
5. O'zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi- Toshkent: G'afur G'ulom nashriyot uyi 2020.- 640 b.